

Oslo, 4. februar 2009

Statsminister Jens Stoltenberg
Finansminister Kristin Halvorsen
Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim
Olje- og energiminister Terje Riis-Johansen
Samferdselsminister Liv Signe Navarsete
Forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland

KRAFTFULL MILJØSATSING

Med dette brevet oversender Norges Naturvernforbund sine viktigste innspill til arbeidet med statsbudsjettet for 2010. Innspillene er også relevante for regjeringens arbeid med revidert statsbudsjett for 2009.

Norges Naturvernforbund ble glad for økningen på Miljøverndepartementets budsjett for 2009 og forutsetter at den nye rammen står ved lag og økes ytterligere. Vi vil i tillegg uttrykke glede over miljøsatsingen i Tiltakspakken fra regjeringen som kom 26. januar. Vi mener både statsbudsjettet for 2009 og Tiltakspakken må følges opp i statsbudsjettet for 2010.

Det er to store hovedutfordringer Norge og resten av verden står overfor på miljøområdet. Den ene er trusselen om farlige klimaendringer. Den andre er tapet av plante- og dyrearter i naturen. Vi kommer med konkrete budsjettforslag som berører disse utfordringene. Til slutt i brevet samler vi skatte- og avgiftsforslag under paraplyen *grønn økonomi*.

Klima

I statsbudsjettet er det mange poster hos ulike departement som er viktige for klimasatsingen. Regjeringen har gjennom klimaforliket forpliktet seg til å legge fram et klimagassbudsjett som vurderer konsekvensene for klimagassutslipp av statsbudsjettet, og som rapporterer om hvordan arbeidet med å kutte utslippene i henhold til enigheten i forliket går. En slik analyse ble ikke framlagt i statsbudsjettet for 2009 grunnet tidsmangel. Vi forventer at det gjøres en slik analyse for 2010.

1. Energieffektivisering

Energieffektivisering er ifølge både FNs klimapanel (IPCC) og det Internasjonale Energibyrådet (IEA) det tiltaket som raskest gir oss de største utslippsreduksjonene av klimagasser. Norge har et stort urealisert potensial for å effektivisere energiforbruket. Naturvernforbundet forventer at det satses langt mer på energifrigjøring i bygninger i arbeidet med å redusere klimautslippene. Dette vil gi store miljøgevinster.

Energiforbruket i bygg utgjør i dag 40 prosent av det samlede energiforbruket og 50 prosent av strømforbruket i Norge. Ved å redusere energibehovet i bygg frigjøres det energi som både bidrar til mindre miljøbelastning gjennom produksjon av energi og til å redusere Norges klimagassutslipp. Energifrigjøring i bygg kan gjøres uten at det går utover bygningenes funksjon eller brukernes komfort. Mange av tiltakene vil heller ikke

føre til høyere kostnader, tvert imot. Økte investeringer vil oppveies av lavere driftskostnader.

Naturvernforbundet viste i rapporten *Energifrigjøring i bygg – Norges største kraftverk* at det kan frigjøres minst 15 TWh strøm i norske bygninger innen 2020. I praksis betyr det at vi kan frigjøre nok ressurser til å elektrifisere store deler av bilparken og sokkelen.

Tiltakene som kan effektivisere energiforbruket i bygninger, er mange. Samtidig som det bør innføres strengere standard for alle nybygg, er det helt nødvendig med omfattende tiltak i eksisterende bygg.

Selv om mye av effektiviseringspotensialet er lønnsomt å utløse, har det skjedd svært lite. Det må derfor settes inn nye virkemidler for å få utløst en stor del av potensialet.

Energirådets utredning¹ viser hvordan vi kan nå målet om 20 prosent energieffektivisering fram til 2020. Dagens stasjonære energiforbruk på land er på ca. 180 TWh. 20 prosent effektivisering vil gi en gevinst på 36 TWh.

Bygg- og eiendomssektoren har et energiforbruk på ca. 82 TWh. En energieffektivisering på 20 prosent gir en frigjøring på 16 TWh, nær halvparten av den totale gevinsten på 36 TWh. Med en total samfunnsøkonomisk verdi som følge av 20 prosent generell energieffektivisering på over 250 mrd. kroner (ifølge Energirådets rapport), innebærer det at det er lønnsomt med en investering på over 100 mrd. kroner for å oppnå dette målet innen bygg og eiendom. Naturvernforbundet vil legge til at potensialet for energieffektivisering er betydelig større enn målet på 20 prosent.

Naturvernforbundet foreslår følgende økonomiske tiltak for å utløse deler av energieffektiviseringspotensialet:

a) Bedre Enovas støtteordning

Enovas støtteordning til energieffektiviserende tiltak må forbedres og bli minst like god som støtten til energiproduksjon. Fokus i energibransjen har i hovedsak vært på økt produksjon av kraft og varme og i for liten grad på effektiv energiutnyttelse. Dette viser seg også i støttesystemene. Mens produsenter av ny kraft skal få produksjonsstøtte for hver ny kilowattime, tilbys ikke sluttbrukere som kan frigjøre én kilowattime, den samme støtten. Enova som ble opprettet for å øke satsingen på energieffektivisering og ny fornybar energi, gjør etter vårt syn en god jobb, men mangler systematisk satsing på energifrigjøring hos sluttbruker. Enovas støtteordninger må i større grad inkludere mindre virksomheter og private husholdninger. For at dette skal være mulig, må Enovas rolle styrkes. Enova må få mer midler til disposisjon samtidig som en stor andel av midlene må settes av til energieffektiviserende tiltak.

Vi skisserer i det følgende tre måter å gjøre en slik støtte funksjonell:

1. Rentefrie lån for energieffektiviseringstiltak i bygg og eiendom i norske kommuner og fylkeskommuner

Tiltaket bør i prinsippet gjelde alle typer virksomheter, men man kan begynne i offentlig sektor. Det er også grunnlag for å gi gunstigere vilkår for offentlig sektor da dette er investeringer i en infrastruktur som gir framtidig lavere offentlige driftskostnader.

Forslag til modell:

- Rentefrie lån på inntil 8 kr per frigjorte/sparte kilowattime
- Minimum 10 prosent egenandel
- 2 kr per frigjorte kilowattime i tilskudd

¹ Energirådet – utredning Energieffektivisering 2008, 21.11.2008

Grunnlaget for modellen:

- *Rentefrie lån på inntil 10 kr per frigjorte kilowattime*

Nåverdien av en frigjort kilowattime er ca. 10 x strømprisen.² Framtidig sluttbrukerpris på 1 kr/kWh er ikke et urimelig anslag. I tillegg er dette tiltak som vil skape en varig infrastruktur med reduserte driftkostnader i mange tiår framover. Tiltak som gjennomføres innenfor denne kostnadsrammen, er lønnsomme eller gratis klimatiltak.

- *Minimum 10 prosent egenandel*

Basert på Enovas erfaringer synes investeringsviljen til energifrigjøring under dagens rammebetingelser til offentlige og private aktører å være i størrelsesorden 1,1–1,2 kr/kWh. Egenandelen bør derfor settes til 1 kr/kWh og derved minimum 10 prosent.

- *2 kr per frigjorte kilowattime omgjøres til tilskudd*

Tilskuddssatsen baserer seg på at frigjort energi gir en utslippsreduksjon i det europeiske kraftsystemet på i størrelsesorden 0,5 kg/kWh. I tillegg forutsetter vi en kvotepris på 200 kr/tonn. Vi antar en levetid for prosjektene på 20 år, noe som gir en verdi på 2 kr per frigjorte kilowattime.³ Selv om dette bare utgjør én av miljøfordelene ved redusert energiforbruk, foreslår Naturvernforbundet denne tilskuddssatsen, som også er rimelig i forhold til støtte som gis til nye fornybare energikilder.

2. Skattefradrag for energieffektiviserende tiltak i private bygg

For at potensialet for energieffektivisering i private bygg skal utløses, bør det innføres et skattefradrag for utgifter knyttet til energieffektiviserende tiltak. Dette vil kunne føre til økt aktivitet i byggenæringen. Ved å dokumentere utgifter til disse tiltakene vil det kunne gis skattefradrag på 30 prosent av investeringer på inntil 10 kr/kWh.

3. Støtte til utredning og innføring av hvite sertifikater

Hvite sertifikater er en parallell til grønne sertifikater. Formålet med hvite sertifikater er å sørge for at energiforbruket reduseres. Et hvitt sertifikatmarked vil pålegge energileverandører å kjøpe sertifikater som bekrefter en bestemt mengde spart energi i året, tilsvarende en gitt prosentsats av den totale energileveransen. Myndighetene fastsetter prosentsatsen. I et hvitt sertifikatmarked kan innsparte kilowattimer selges mellom energiaktørene som virkelig strøm. Det vil si at hvis en aktør klarer å spare mer enn pålagt, og en annen aktør ikke når målet, kan energileverandørene handle med sertifikater seg imellom. Fordelen med et sertifikatmarked er at politikerne kan bestemme ambisjonsnivået for energifrigjøringen, og markedet finner de mest kostnadseffektive løsningene for å nå det angitte målet. Et slikt marked finnes i dag i Storbritannia, Italia og Frankrike. I tillegg vurderer Danmark og Nederland å ta det i bruk. Norge bør gjøre det samme.

Naturvernforbundet foreslår i tillegg følgende tiltak på energieffektivisering:

b) Opplæring

Det er nødvendig med mer midler til opplæringstiltak i bygge- og anleggsnæringen for å sikre kompetanse på energieffektivisering. Disse midlene kan kanaliseres gjennom det nyopprettede Lavenergiprogrammet for bygg og anlegg. For at det enorme energieffektiviseringspotensialet i bygg skal utløses, må alle aktører i bransjen kjenne til de muligheter og løsninger som finnes. Alle i bygge- og anleggsnæringen må derfor gjennomføre kurs i ny byggeteknisk forskrift og påfølgende kurs i bygging av lavenergihus og passivhus.

² NVEs håndbok og metode for nåverdiberegning av energiprosjekter med 20 års levetid og diskonteringsrente på 6,5 prosent.

³ Det er liten tvil om at både utslipp fra kraftproduksjon og kvotepris vil endre seg i 20-årsperioden, men det er ikke usannsynlig at endringer vil gå i ulike retninger og dermed kunne oppveie hverandre.

c) Bygging av 50 passivhus

I neste byggetekniske forskrift i 2012 må passivhus settes som standard. For at det skal la seg gjennomføre, må det bygges flere passivhus nå som kan fungere som forbildeprosjekter. Det bør settes i gang bygging av minst 50 passivhus som kan være viktige læringsarenaer for hele bransjen. Disse prosjektene vil gi nyttige erfaringer i forbindelse med utarbeidelsen av den nye forskriften.

d) Forbedre ordningen med energimerking av bygg og etablere energitesten

Det har tatt altfor lang tid å få på plass en ordning for energimerking av bygninger. En god energimerkeordning kan bli et viktig virkemiddel for at energiforbruket i norske bygninger effektiviseres, bl.a. gjennom å følge opp nye byggeforskrifter og stimulere bransjen til å ta i bruk effektive miljøvennlige løsninger.

For at de positive effektene av ordningen skal oppnås, må ordningen være ambisiøs og troverdig. Både NVE og Enova må få ekstra midler til å kunne drifte ordningen og følge opp brukere som ønsker å gjennomføre tiltak på grunnlag av energiattesten.

Videre vil vi støtte forslaget om etablering av en energitest som ble lansert i forbindelse med EBLs "Energy Camp". "Energitesten" kan ses i sammenheng med ordningen for energimerking av bygg. Energitesten er en bransjeinitiert ordning for kontroll av energiytelsen for bygg. Formålet er å identifisere sparepotensialet i bygg og redusere faktisk energiforbruk framfor å stole på teoretiske modeller. Når hver leietaker/enhet er oppmerksom på eget energibruk, vil dette motivere og utløse tiltak.

For å identifisere hva som bruker energi, må det faktiske forbruk helt ned til komponentnivå avdekkes. Dersom sluttkontrollen viser avvik ved overtakelse, oppstår det et grunnlag for krav om utbedring. Faktisk energibruk i bygget fordelt på formål og leietakere gir informasjon til driftspersonalet for optimalisering. Videre vil systemet brukes til avregning av energi, som grunnlag for energimerking og som dokumentasjon for å rettferdiggjøre tilskudd.

2. Styrk miljøkompetansen i kommunene

Kommunene er viktige i arbeidet med å redusere utslippene av klimagasser og bevaring av naturrikdommen. Men her trengs det betydelig støtte til kompetanseheving. I dag foregår en naturforvaltning som ofte kan være direkte i strid med Stortingets mål om å stanse tap av biologisk mangfold innen 2010 fordi kommunene mangler nødvendig natur- og miljøvernkompetanse. Det bør derfor gjeninnføres en øremerket ordning, og vi foreslår 100 mill. kroner til en første oppbygging av nødvendig natur- og miljøvernkompetanse i kommunene.

I tillegg bør vi lære av svenskens program for bistand til utslippskutt i kommunene. Sverige har siden 2003 bevilget 1,5 mrd. svenske kroner til lokale klimatilak gjennom det lokale svenske klimainvesteringsprogrammet KLIMP. Dette programmet har vært viktig for å få ned de svenske klimagassutslippene.

3. Fornybar energi

Ved å øke el-avgiften slik vi foreslår (se eget avsnitt), kan støtten til fornybar energi økes. Vi ønsker en økning som tilgodeser de umodne teknologiene mest og er mot en støtte til nye vannkraftutbygginger. Vi ønsker også en satsing for å vri energiforbruket fra elektrisk oppvarming til bruk av fornybar varme.

Når det gjelder vindkraft, ønsker vi at de gode vindkraftprosjektene som ikke kommer i konflikt med viktige naturverdier, gis støtte som sikrer realisering.

4. Nødvendig med gode planer og fortsatt høye jernbaneinvesteringer

I tillegg til mer penger er det nødvendig med gode planer for utbygging av en tidsriktig jernbane. Banene som bygges i dag, må tilfredsstillende morgendagens behov. Vi trenger gode planer for sammenhengende utbygging av jernbanen, for høyere hastigheter og uten store forstyrrelser av eksisterende togtrafikk i anleggsperioden. De økte midlene til planlegging av strekningen Eidsvoll–Hamar på 2009-budsjettet må bidra til at arbeidet med å detaljplanlegge en østlig trasé uavhengig av Mjøsas strandsone settes i gang og videreføres i 2010.

Det er viktig med fullt trykk i planarbeidet for nytt dobbeltspor Oslo–Ski. Det trengs også mer penger til planlegging og gjennomføring av mange mindre utbedringer, spesielt for godstrafikken, bl.a. nye – og forlenging av gamle – kryssingsspor. Det må også bli fullt trykk i arbeidet med å eliminere feil i infrastrukturen som bidrar til de mange forsinkelsene og driftsforstyrrelsene i Oslo-området.

5. Styrk belønningsordningen for kollektivtrafikken

Belønningsordningen er et viktig virkemiddel for å få de større byene til å prioritere trafikkreduserende og miljøriktige transportløsninger. Ordningen må utvides kraftig, og pengene må også kunne brukes på tiltak som får flere til å gå og sykle. Belønningsordningen må i stor grad baseres på forpliktende avtaler om trafikkreduserende tiltak og stille strenge krav. Kommuner som fører en transportreduserende arealpolitikk og satser på trafikkreduserende tiltak som parkeringsbegrensninger og kjøprising, må premieres. Norges Naturvernforbund ber om at belønningsordningen økes fra 320 mill. kroner i 2009 til 500 mill. kroner i 2010. Innen få år bør belønningsordningen komme opp i 1 mrd. kroner årlig.

6. Nei til nye motorveger

Statens vegvesen har nylig lagt fram en rapport som viser at utbygging av E 18 mellom Telemark og Aust-Agder vil øke utslippene fra vegene i området med om lag 40 prosent som en følge av høyere hastighet og økt trafikk. Dette forsterker vårt krav om at det ikke igangsettes flere klimafiendtlige og naturødeleggende firefeltsveger, men at vegpengene heller må brukes annerledes.

Både klimatrusselen, de mange trafikkulykkene og ønsket om et velfungerende vegnett landet over tilsier at midlene på 2010-budsjettet må få en klar profil:

- Hold vegene ved like og sats på mindre tiltak inkludert etablering av midtrekkverk
- Bygg ut sykkelveger og gangveger
- Legg til rette for kollektivtransporten

7. CO₂-deponering

En av hovedpilarene i regjeringens klimapolitikk er å få til CO₂-håndtering på gasskraft. Vi tar det derfor for gitt at det settes av tilstrekkelig midler til å gjennomføre satsingen på CO₂-håndtering på Kårstø innen 2011/2012 og Mongstad i løpet av 2014.

I tillegg må det lages en plan for CO₂-håndtering fra større punktutslipp som Snøhvit, Grenland og Tjeldbergodden.

8. Bevaring av regnskog

Regjeringen må sette av 3 mrd. kroner til bevaring av regnskog i budsjettet for 2010. Dersom det viser seg at en ikke får brukt alle disse midlene i 2010, må midlene overføres til senere år, og komme i tillegg til de 3 mrd. kronene som da skal bevilges.

9. Skrot kvoteoverskuddet

I regjeringens kvoteplan skal staten selge mellom 7 og 8 mill. tonn CO₂ til EUs kvotemarked hvert år.

Inntektene fra dette er tidligere anslått å være om lag 1,3 mrd. kroner per år. Som en følge av finanskrisen har CO₂-kvoteprisen stupt. Dette gjør det mindre lønnsomt å satse på fornybar energi og energisparing. Norge kan, ved å slette kvotene hindre betydelige utslipp andre plasser. I tillegg vil dette bidra til å gjøre det dyrere å forurense og øke lønnsomheten i prosjekter for fornybar energi.

Ta vare på artsrikdommen

Norge har forpliktet seg både nasjonalt og internasjonalt til å stanse tapet av naturrikdommen innen 2010. I dag ligger vi svært dårlig an til å nå dette målet. Dette kommer også fram i en Peer Review som en ekspertgruppe fra Sverige og Uganda presenterte for regjeringen 20. mars 2007.

En kritisk faktor i arbeidet med å stanse tap av biologisk mangfold innen 2010 er at myndighetene har begrenset kapasitet til å gjennomføre vern.

10. Skogvern

Selv om bevilgningene til Miljøverndepartementet fikk et kraftig løft i 2008, står de på ingen måte i forhold til de utfordringene vi står overfor på dette feltet. Bevilgningene til bl.a. skogvern er langt under det som trengs for å nå de kortsiktige målene om å verne minst 4,6 prosent av den produktive skogen. Norge har i dag vernet opp mot 1,7 prosent, og det vil være et estimert behov for minst 4–5 mrd. kroner for å verne 4,6 prosent. Norsk skognatur er meget variert med mange forskjellige naturtyper, noe som tilsier behov for en langt sterkere skogvernsatsing i årene framover. Om lag halvparten av våre rødlistearter befinner seg i skogen, derfor er et faglig begrunnet vern så avgjørende her.

Norges Naturvernforbund foreslår at det lages en opptrappingsplan for å få vernet 4,6 prosent av den produktive skogen i Norge i løpet av de to neste årene. Deretter må vi sikre vern av totalt 9 prosent innen 2020. Vi understreker at biologisk kvalitet må gis sterkere føringer for skogvernet i framtida, og verneprogresjonen må følge av forskernes evaluering og anbefaling (2002).

11. Handlingsplaner for truede arter

Norge har per i dag publisert handlingsplaner for 6 trua arter. Dette er fjellrev, rød skogfrue, damfrosk, elvemusling, stor salamander og åkerrikse. I tillegg er 11 under utarbeidelse.

Statsbudsjettet for 2009 ga en etterlengtet bevilgningsøkning, som muliggjør utvikling av minst 20 nye handlingsplaner for trua arter. Vi minner om at Sverige har et mål om at 230 handlingsplaner som dekker 520 rødlistearter skal være ferdige i 2010. Mens vi i 2009 skal bruke 22 mill. kroner på å redde trua arter, bruker svenskene om lag 80 mill. per år på handlingsplaner og tiltak.

Norges Naturvernforbund ser et stort behov for å øke bevilgningene til arbeidet med nye handlingsplaner i årene framover.

Samtidig vil Naturvernforbundet understreke behovet for at handlingsplanene skal følges opp med konkrete tiltak i felt, noe som minst beløper seg til 500 000 kroner per art per år. I 2010 vil vi ha opp mot 40 handlingsplaner noe som krever minimum 20 mill. kroner

i tillegg for konkrete tiltak i felt. Totalt for arbeidet med handlingsplaner må det bevilges 50 mill. kroner i 2010.

12. Artsprosjektet

“– Vi vet altfor lite om hva som finnes av arter i Norge. Det er helt håpløst,” sier miljøvernminister Erik Solheim til Aftenposten 13. januar i år. Han har helt rett.

Uten at vi får på plass denne kunnskapen, vil vi heller ikke ha noen sjanse til å nå målet om å stanse tapet av artsrikdommen.

Den nasjonale Rødlista som kom i desember 2006 fra Artsdatabanken i Trondheim, var et solid stykke arbeid som gir oss verdifull informasjon om tilstanden til mange av artene i norsk natur. Rødlista avdekker imidlertid også et meget stort kunnskapshull. Vi har i dag bare kunnskap om en tredel av de artene vi antar befinner seg i norsk natur. Rødlista dokumenterer altså et betydelig behov for å styrke kunnskapen.

Etableringen av Artsdatabanken var et viktig grep for en framtidsrettet norsk miljøpolitikk. Likeledes var etableringen av Artsprosjektet i 2009 helt avgjørende for å tette kunnskapshullene.

I 2010 må artsprosjektet styrkes slik at bevilgningene kommer opp på 50 mill. kroner. Vi vil også understreke at det her også ligger et betydelig behov for forskning i tillegg til registrering, kartlegging og systematisering av vårt artsmangfold.

13. Forvaltning av vernede områder

Riksrevisjonens rapport fra høsten 2006 viser at en stor del av naturverdiene i våre vernede naturområder står i fare. Dette skyldes manglende forvaltningsplaner og utilstrekkelig skjøtsel en del steder. Norges Naturvernforbund vil understreke viktigheten av at denne rapporten brukes aktivt for å forbedre naturvernet.

I tillegg må arbeidet med å gjennomføre nasjonalparkplanen som Stortinget vedtok i 1993, holde samme tempo som høsten 2006. Da ble 6 nye områder vedtatt vernet av Kongen i statsråd. Det gjenstår i dag 13 områder på nasjonalparkplanen, hvorav 8 er nye nasjonalparker og 2 er utvidelser av eksisterende nasjonalparker samt 3 landskapsvernområder.

Vi registrerte med glede at regjeringen økte inneværende års satsing på skjøtsel og tilrettelegging i verneområder med 87 mill. kroner da tiltakspakken ble lansert i januar 2009. Dette kommer i tillegg til økte midler over statsbudsjettet for 2009.

Likevel er dette faglig sett altfor lite til å dekke ett stort etterslep på skjøtsel og tiltak for bevaring av arter og natur.

Det trengs mer penger til både forvaltningsplaner og skjøtsel samt erverv av nye områder for å gjennomføre nasjonalparkplanen. En rapport til Miljøverndepartementet, *Handlingsplan for bærekraftig bruk, forvaltning og skjøtsel av verneområder*, anbefaler en kraftig økning i bevilgningene til forvaltning av verneområder. Arbeidsgruppa foreslår i sin rapport at forvaltningsbudsjettet over en femårsperiode bør øke med 157,5 mill. kroner. Budsjettet til skjøtsel og forvaltning av verneområder må ytterligere økes med minst 50 mill. kroner i forhold til 2009-budsjettet.

14. Bekjemp faunakriminaliteten

Det må bygges opp en sterkere overvåkings- og oppsynskapasitet for å begrense faunakriminalitet både til havs og på land. Det må prioriteres kapasitetsoppbygging innen politi, Statens Naturoppsyn (SNO) og skjærgårdstjenesten. Vi foreslår en økning på

50 mill. kroner ekstra for å bidra til å stanse bl.a. ulovlig jakt på store rovdyr og andre trua arter på land, ulovlig motorferdsel og ulovlig hummerfiske.

15. "Den naturlige skolesekken"

Norges Naturvernforbund fikk i fjor gjennomslag for at det skulle opprettes et nytt prosjekt i skolene, "Den naturlige skolesekken". Bakgrunnen for dette er at det er et stort behov for økt kunnskap om betydningen av det biologiske mangfoldet i befolkningen.

På budsjettet for 2010 er det behov for en god del mer penger, og vi vil foreslå at det settes av 100 mill. kroner. Dette er penger som stilles til disposisjon for skolekontorenes planlegging og utførelse av feltaktiviteter i samarbeid med f.eks. biologer, Artsdatabanken, miljolare.no, naturvernorganisasjoner og naturmuseene. Dette vil bidra til å øke bruken og nytteverdien av den svært populære nysatsingen: artsobservasjoner.no.

Samtidig vil en slik satsing stimulere og inspirere til økt rekruttering til biologifaget, noe som igjen er nødvendig for å følge opp de satsingene som nå endelig er igangsatt for registrering og bevaring av artsmangfoldet i Norge.

I dette må en utnytte de mange mulighetene som ligger i våre nasjonalparker med bedre informasjon og skilting ved inngangen hvor det fortelles om verdiene i området, nettbaserte tjenester m.m.

16. Mareano og seismikk

Naturvernforbundet ber regjeringen øke bevilgningene til det viktige kartleggingsprosjektet Mareano og overvåkingsprogrammet SeaPop med minst 50 mill. kroner til sammen. Begge prosjektene sliter med store etterslep. De bidrar med svært mye ny og verdifull kunnskap om havet som økosystem og artene som lever der. I tillegg er den kunnskapen de frambringer, helt nødvendig i forhold til arbeidene med revisjon av forvaltningsplan for Barentshavet og forvaltningsplanarbeidet med Norskehavet og Nordsjøen. Pengene for å finansiere denne økningen bør tas fra seismikkpotten. I forhold til revideringen av forvaltningsplanene for Lofoten og Barentshavet har det blitt skutt mye mer seismikk enn naturmangfoldskartlegging gjennom Mareano.

17. Kutt subsidiering av drift i ulendt terreng

Kutt subsidiering av skogsbilvegbygging og tilskudd til drift i bratt terreng. 2009-budsjettet hadde en økning på skogtiltak (LUF-midler) på 14 mill. til 246 mill. kroner. En god del av disse midlene øremerkes drift i bratt terreng og skogsvegbygging, og mange av disse tiltakene vil ødelegge både verdifull natur, skogområder som skal vernes i framtida, samt de siste restene av inngrepsfrie områder (INON) som vi nesten ikke har mer igjen av. De sistnevnte er gitt høy politisk bevaringsprioritet både gjennom Soria Moria-erklæringen og i flere stortingsmeldinger. Regjeringen må stanse bruken av miljøfiendtlige subsidier og vri ordningen over på miljøfremmende tiltak fundert i ambisiøse miljømål og entydige retningslinjer.

18. Miljøgiftopprydning og avfall

Sedimentopprydning trenger 400 mill. kroner pr år for å rydde opp i de 17 fjordene som nå er prioritert via fylkesvise tiltaksplaner innen 5–10 år. (Bevilgningene til dette har ligget på om lag 80 mill. kroner de siste årene.) Vi ber også om at det avsettes 5 mill. kroner (ca. 0,25 mill. kroner til hvert fylke) til en fylkesvis hurtigkartlegging av og akutt-tiltak mot ulovlige avfallsplasser.

Grønn økonomi

En grønn økonomi, der det er dyrt å forurense, er helt avgjørende for å få lønnsomhet i satsingen på fornybare og miljøvennlige løsninger.

For 2010-budsjettet har vi følgende forslag til konkrete endringer:

19. Fjern CO₂-avgiftsfritaket for fiskerinæringen

Fiskeflåten slipper ut omtrent like mye CO₂ som fra innenriks norsk flytrafikk. Det er store fartøy som står for den desidert største andelen av fiskeflåtens utslipp.

Naturvernforbundet forventer at denne subsidieringen av klimagassutslipp på i størrelsesorden 300 mill. kroner årlig opphører. Som kompensasjon for bortfall av drivstoffsubsidien kan fiskerfradraget økes ytterligere.

Bortfall av drivstoffsubsidiene vil styrke konkurranseevnen til den mer arbeidsintensive delen av fiskeflåten. Det vil igjen gi et mer bærekraftig fiske, der mindre drivstoffintensive fangstmetoder vinner fram på bekostning av de drivstoffsløsende.

20. Avgifter på energi (elektrisitet og olje)

El-avgiften må økes, for å dempe etterspørselen etter energi og gjøre fornybar varme mer lønnsomt. Økt CO₂-avgift på mineralolje må ikke føre til økt bruk av elektrisk kraft til oppvarming. Vi foreslår at el-avgiften dobles, slik at den nærmer seg svensk nivå. Provenyet fra dagens el-avgift er på i størrelsesorden 6500 mill. kroner årlig. En dobling gir betydelig økte inntekter, som må øremerkes og brukes til energisparingstiltak, forskning på fornybar energi samt brukes til utbygging av fornybar energi, herunder spesielt utbygging av fornybar varme.

Grunnavgiften for fyringsolje bør innføres på bruk av naturgass til oppvarming. Vi ser ingen grunn til at naturgass, som er en ikke-fornybar ressurs med betydelige karboninnhold, skal slippe unna grunnavgiften og muligens utkonkurrere fornybar varme.

21. Skatt på gratis jobbparkering må praktiseres

Loven om fordelsbeskatning praktiseres ikke når det gjelder gratis parkeringsplasser på jobb. Men dersom arbeidsgiver vil gi sine ansatte gratis kollektivtransport, må arbeidstakerne fordelsbeskatte av dette. Regjeringen må bidra til at miljøriktig atferd ikke blir diskriminert, primært gjennom å påpeke at loven om fordelsbeskatning må praktiseres også for parkeringsplasser, sekundært gjennom å frita arbeidsgiverbetalt kollektivtransport for beskatning.

22. Skjerp bilavgiftene i klimavennlig retning

Endring av bilavgiftene fra 1. januar 2007 har hatt betydelig effekt på nybilparkens klimaeffektivitet. Også avgiftsrabatten for biler med utslipp mindre enn 120 g/km, innført i år, er et skritt i riktig retning. Vi mener det nå er riktig å skjerpe avgiftene for gjennomsnittsbilene (med utslipp på over 140 g/km), slik at

Det er viktig at avgiftene endres/økes slik at også varebilkjøperne får et insitament til å velge biler med lavt drivstofforbruk.

23. Øk autodieselavgiften

Dieselbruken øker, og miljøskadene av diesel er større enn for bensin. Likevel er diesel billigere enn bensin. Dette er ulogisk og miljøskadelig. I første omgang bør autodieselavgiften økes med 50 øre. Dette vil være et viktig grep i arbeidet for gjøre skatte- og avgiftspolitikken grønnere. Vårt forslag vil ha en provenyeffekt på anslagsvis

950 mill. kroner. Økte avgifter på diesel må følges opp med mer penger til kollektivtransporten.

24. Innfør samme CO₂-avgift på mineralolje som for bilbensin

Prinsippet om at forurensere skal betale, må gjelde. CO₂-avgiften på mineralolje (diesel, flydrivstoff og fyringsolje) bør økes til samme nivå som for bilbensin, dvs. til 363 kroner per tonn CO₂, noe som vil gi en provenyeffekt på anslagsvis 1300 mill. kroner.

Det viktig å huske på at det for fyringsolje foreligger gode alternativer i form av biobrensel. Økt CO₂-avgift på fyringsolje er derfor et reelt virkemiddel for å fase ut bruken av olje til oppvarming i Norge.

Vi ønsker regjeringen lykke til med budsjettarbeidet!

Med vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Lars Haltbrekken
leder

Kopi:
De politiske partiene
Stortingets energi- og miljøkomité
Stortingets finanskommité
Stortingets transport- og kommunikasjonskomité
Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité